

Elektro Maribor d.d.

Odgovor na pisanje,

ki je bilo 12. februarja 2018 objavljeno na spletni strani družbe ELES

Uvod

Pisanje

Na pustni ponedeljek je bilo na spletni strani družbe ELES objavljeno nekakšno pisanje¹ (v nadaljevanju pisanje).

Odgovor

Že zaradi obravnave vsekakor zelo pomembne, a tudi zahtevne problematike, predvsem pa zaradi elementarnega spoštovanja do pomena

dejavnosti, je potrebno nanj ustrezno odgovoriti.

V naslovu pisanja je sicer omenjen GIZ distribucije električne energije, ki združuje slovenska elektrodistribucijska podjetja (v nadaljevanju EDP), v nadaljevanju pa se pisanje pogosto osredotoča predvsem na enega od EDP. Razlogi za pogosto singularno obravnavo v pisanju niso utemeljeni.

Zaradi korporativne kulture, ki temelji na dolžni spoštljivosti in profesionalnosti, se razumljivo

---

¹ Pojasnila neustreznih navedb GIZ distribucije, Direktor ELES mag. Aleksander Mervar z dokazili pojasnjuje neustrezne oz. neresnične navedbe GIZ elektrodistribucije, 12. februar 2018.

<https://www.eles.si/medijsko-sredisce/sporocila-za-javnost-in-obvestila/sporocila-za-javnost/ArticleID/12757/Pojasnila-neustreznih-navedb-GIZ-elektrodistribucije>

ni moč spuščati na raven pisanja, je pa vsekakor potrebno predstaviti relevantne argumente, nekatere tudi ponovno.

V precejšnjem delu vsebuje pisanje namreč že znane in tudi z argumenti že ovržene navedbe. Kljub temu, da so bile na primer že junija 2017 in januarja 2018 z argumenti vljudno zavrjene vse neutemeljene, nepremišljene in tudi neprimerne navedbe iz istega vira, se te iz nerazumljivega razloga ponovno pojavljajo.

V nadaljevanju bi se želeli osredotočiti predvsem na bolj ali manj očitna dejstva, kot so jih zbrali in pripravili naši prizadevni sodelavci.

Korporativno upravljanje

Del in celota

V pisanju je selektivno citiran del gradiva², ki je bilo pripravljeno v okviru razprave v Akademiji distribucije Elektro Maribor o decembrski verziji predloga Energetskega koncepta Slovenije.

V pisanju je najprej navedeno, da bi se naj v gradivu pojavljale neresnične navedbe, nato pa, da bi naj bilo zapisano zavajajoče.

Poglejmo pa, kaj vsebujejo morebitno sporne navedbe.

Omenjeno gradivo sicer dokaj podrobno obravnava sveženj gradiv, ki so bila pripravljena za javno razpravo o zelo pomembnem dokumentu, Energetskem konceptu Slovenije.

ELES na predpisan in transparenten način ni podal prav nobene pripombe na primer na decembrska gradiva o EKS v javni razpravi³. V pisanju pa se polemizira s tistimi, ki so v skladu s svojo strokovno odgovornostjo opravili tisto, kar jim veleva dolžnost.

---

² Pripombe na gradivo o Energetskem konceptu Slovenije, Elektro Maribor, 29. december 2017, http://www.elektro-maribor.si/images/novice/2018/2018_01_04_Pripombe_EM_na_gradiva_MzL_o_EKS_objavljena_01_12_2017.pdf

Iz gradiva, ki sicer obsega 49 strani in celovito analizira predlog besedila EKS in spremljajoči gradivi, je v pisanju obravnavana le ena navedba, ki je na strani 20.

Necelovitost v obravnavi energetike je sicer eden od problemov in pisanje je morebiti kar značilen primer za takšno prakso.

Zavračanje in pritrjevanje

Gradivo Akademije distribucije Elektro Maribor sicer navaja, da je »pomembno poenotenje pristopov upravljavcev kapitalskih naložb države, saj dejansko obstajajo precejšnje razlike med omrežnimi energetskimi družbami«.

Dokaj vehementno je v pisanju navedeno, da bi naj bile neresnične oziroma zavajajoče navedbe, ki jih je moč povzeti takole:

- Obstajajo razlike v računovodskih izkazih. Elektrodistribucijska podjetja (v nadaljevanju EDP) imajo pozitivna mnenja zunanjih revizorjev, na drugi strani pa sta družbi s ponavljajočimi se revizorskimi mnenji s pridržki.
- Razlike med EDP in operaterjema so v korporativnem upravljanju. Pristopa upravljavcev kapitalskih naložb države pri EDP ter pri obeh operaterjih se razlikujeta. Rezultati tudi.
- Družbe, ki poslujejo z boljšimi rezultati, manjšimi tveganji in večjo skrbjo za razvoj, pomenijo večjo varnost za uporabnike, zaposlene in družbenike.

Poglejmo torej, kako je s tem.

Za začetek je domnevati, da tretja, precej splošna, navedba ni sporna.

³ Prejete pripombe na predlog Energetskega koncepta Slovenije, Objava komentarjev in pripomb v okviru javne obravnave EKS, Ministrstvo za infrastrukturo, <http://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/energetski-koncept-slovenije/pripombe-eks/>

Ne glede na poskuse drugačnega zatrjevanja, prvo navedbo o razlikah v računovodskih izkazih v nadaljevanju potrjuje tudi pisec. Utemeljuje jo tudi z razlikami med Slovenskimi računovodskimi standardi, Aktom o metodologiji za določitev regulativnega okvira in metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (v nadaljevanju Akt) in Energetskim zakonom EZ-1. V nadaljevanju posredno potrjuje tudi navedbo o različnih rezultatih, saj kar sam opozori na določene razlike v pristopih in rezultatih.

Pisec v bistvu tudi ne ugovarja drugi navedbi, ki se nanaša na obstoječe razlike v pristopu upravljavcev kapitalskih naložb države v gradivu in v nadaljevanju tudi sam skuša ilustrirati razlike v rezultatih.

Očitno torej navedbe o neresničnih ali zavajajočih trditvah niso dokazane. Pisec celo neposredno ali pa vsaj posredno pritrjuje navedbam, s katerimi želi sicer polemizirati.

Želje in pričakovanja

V uvodnih pojasnilih pisec zapiše, da si želi in pričakuje, da bi pristojni organi njegovo pisanje v prihodnje uporabili kot: nekakšna dokazila o dobrem upravljanju upravljavca kapitalskih naložb; utemeljitev sprejetja predlaganega 19. člena novele Energetskega zakona EZ-1 in kot dokazilo v nekakšnih zahtevah do Agencije za energijo, ki bi naj preverila metodologijo in vrednotenje usredstvenih lastnih proizvodov in storitev v EDP.

Ni povsem jasno, čemu kar goreče piščevo zavzemanje na primer za ureditev, kot jo je opredeljevala med tem že zavrnjena novela Energetskega zakona EZ-1 v 19. členu.

Skrbno branje predlagane novele pokaže, da je na primer v obrazložitvah, tudi k omenjenemu 19. členu, moč najti tudi netočne in nenatančne, tudi nekoliko pristranske navedbe. Z oziroma na zorni kot obravnave se včasih ustvarja vtis, kot da jih je inspirirala ena gospodarska družba in da so nekako ukrojene po njenskih pričakovanjih. Morebiti to

pojasnjuje, zakaj se pisec postavlja kot nekakšen goreč branitelj predlagane novele.

Iz pisanja bi kdo morebiti sklepal, da je prenos električne energije nekakšna krona (elektroenergetskega) stvarstva, ELES pa njen največji dragulj. Ni tako. Prenosna dejavnost je gotovo pomembna, a vsaj tako tudi distribucijska in seveda tudi druge elektroenergetske dejavnosti. Vendar, celotna dejavnost je seveda namenjena predvsem uporabnikom.

Rezultati poslovanja

Skladnost

Posamezni EDP seveda vodijo poslovne knjige v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah ZGD-1 in Slovenskimi računovodskimi standardi (SRS) ter v skladu s tem izdelujejo letne računovodske izkaze, ki jih revidirajo zunanji revizorji. Družbe spoštujejo zakonodajo in zato prejemajo mnenja revizorjev brez pridržkov.

Letno poročanje za potrebe regulacije Agenciji za energijo pa izvajajo EDP v skladu z Aktom.

V skladu s 109. členom Energetskega zakona EZ-1 (ločene dejavnosti) EDP opravljajo:

- regulirano dejavnost in
- tržno dejavnost.

Pregled letnih poročil posameznih EDP kaj hitro pokaže, da so vsi računovodski izkazi izdelani ločeno po posameznih dejavnostih, kar zahteva 122. člen EZ-1.

Računovodske izkaze presojuje in preverjajo zunanji pooblaščen revizorji, ki morajo podati ločeno revizijsko mnenje.

Za temeljito presojo posameznih računovodskih in finančnih kazalnikov, tako pisec ne bi potreboval nekakšnih dodatnih lastnih izračunov. Uporabil bi lahko podatke iz računovodskih izkazov po dejavnostih ter se s tem morebiti tudi izognil nepotrebnim napakam v pisanju.

Primerjava rezultatov družb

V drugem razdelku je kot domnevno neresnična označena naslednja navedba: »primerjava rezultatov omrežnih družb, ki so v portfelju SDH in družb, ki so v portfelju energetskega dela pristojnega ministrstva pokaže, da imajo prve pozitivna mnenja zunanjih revizorjev, stabilne poslovne rezultate ... druge pa precej manj od tega, čeprav tako prve kot druge opravljajo regulirano dejavnost, ki se financira iz omrežnine.«

Navedba je seveda točna. Pisec skuša v nadaljevanju dokazati nasprotno in zato najavi nekakšna dokazila o domnevno neresnični navedbi.

Oglejmo si jih.

Bonitete omrežnih družb

Čeprav bonitete v citirani navedbi niso niti omenjene, skuša pisec svojo trditev utemeljiti s tem, da bi naj ELES svojo boniteto izboljšal, dva od sicer petih EDP pa poslabšala.

Pisec bi lahko opazil, da se navedba nanaša na EDP in na družbe v portfelju pristojnega ministrstva.

Če bi dobro pogledal še svoje pisanje, bi gotovo opazil, da ga delno demantira že njegova tabela 2, saj ima v letu 2017 poleg enega od petih EDP nižjo boniteto tudi družba SODO, ki je ena od dveh obravnavanih družb iz portfelja pristojnega ministrstva. Čemu je to spregledal?

Zanimivo pa je, da je ELES v letu 2015 zmanjšal čisti poslovni izid za 11 % ter poslabšal tudi kazalnike ROA, ROE in EBITDA marža, takoj za tem pa je prejel višjo bonitetno oceno.

Po drugi strani je zanimivo tudi to, da je eden od EDP v letu 2014 povečal čisti poslovni izid za 24,5 % ter izboljšala kazalnike ROA, ROE in EBITDA maržo, takoj za tem pa je prejela nižjo bonitetno oceno.

No, vsem, ki utemeljeno izboljšajo boniteto, gredo seveda iskrene čestitke. Kolikor to velja tudi zanj, seveda tudi ELESu.

Nekoliko previdnosti je morebiti potrebno v primeru, če pride do izboljšanja bonitetne ocene po poslabšanju kazalcev poslovanja, ali pa če pride do poslabšanja bonitetne ocene po izboljšanju kazalcev poslovanja.

Zato je morebiti koristno pridobiti še bonitetne ocene kakšnega drugega izdelovalca.

Piscu je gotovo znano, da bonitetne ocene izdeluje tudi Agencija Republike Slovenije za javnofinančne evidence in storitve v sodelovanju z Inštitutom za finance. Bonitetne ocene izdelujeta po pravilih Basel II in po bonitetnem modelu S.BON AJPES⁴.

Poglejmo, kakšne so bonitetne ocene po tem modelu.

Izkaže se, da ima ELES po pravilih Basel II in po bonitetnem modelu S.BON AJPES oceno SB5, družbe EDP pa SB5 in tudi SB6.

Bonitetne ocene, zlasti pa kazalnike in trende, pisec torej očitno ne more uvrstiti med svoja tako željena dokazila.

Tarife za uporabo omrežja

Razdelek 2.2 o tarifah za uporabo elektroenergetskega omrežja je še posebej zanimiv.

Če odmislimo morebiti nerelevantne grafe, je zanimiva piščeva navedba, da v ničemer ne negira »potrebe po dvigu tarif za elektrodistribucije«. Pisec ne pojasnjuje, čemu takšna navedba oziroma, kdo bi naj takšno potrebo izrazil.

Isti podpisnik je sicer podpisal tudi veljavni razvojni načrt prenosnega sistema za obdobje od leta 2017 do leta 2026, ki ga je potrdil tudi za energetiko pristojni minister. V tem dokumentu ELESa pa je eksplicitno navedena potreba po precejšnjem povečanju tarif za

---

⁴ Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, Bonitete S.BON AJPES,

https://www.ajpes.si/bonitetne_storitve/s.bon_ajpes/splosno

uporabo prenosnega omrežja in tudi po povečanju omrežnine.

Ni jasno, ali pisec resno verjame v to, da povečanje deleža za ELES in morebitni dvig tarif za EDP ne bi vplivalo na obremenitev uporabnikov. Prav dodatne obremenitve končnih porabnikov električne energije pa namreč omenja naslov razdelka 2.2.

Najprej, *porabniki* so v splošnem naprave, *uporabniki* pa pravne ali fizične osebe.

Očitno pa je, kdo vzpostavlja potencialni pritisk za dodatne obremenitve končnih uporabnikov. To vsekakor niso EDP. Niti v načrtih razvoja omrežja EDP niti SODO za obdobje od leta 2017 do leta 2026 povečanje omrežnine ni omenjeno.

Ker se pisanje že spušča v to vsekakor zelo pomembno področje, pa omenimo, da bi bilo verjetno smiselno v okviru obstoječe ravni omrežnine temeljito razmisliti o spremembi razmerja med deležem, ki je namenjen za prenosno in deležem, ki je namenjen za distribucijsko omrežje.

Če upoštevamo prihajajoče izzive elektrifikacije ogrevanja in klimatizacije in elektromobilnosti ter mrežne integracije novih razpršenih virov, je namreč jasno, da bo potrebno še posebej krepiti elektrodistribucijsko omrežje, ki za razliko od delov kakšnega drugega omrežja, tudi ni predimenzionirano.

Karkoli se je želelo doseči z razdelkom 2.2, tudi tam zapisanega ni moč uvrstiti med kredibilna dokazila za njegove uvodoma citirane trditve.

Izgube elektroenergetskih omrežij

Pri obravnavi izgub v elektroenergetskih omrežjih se pisanje osredotoča na način priznavanja stroškov zanje.

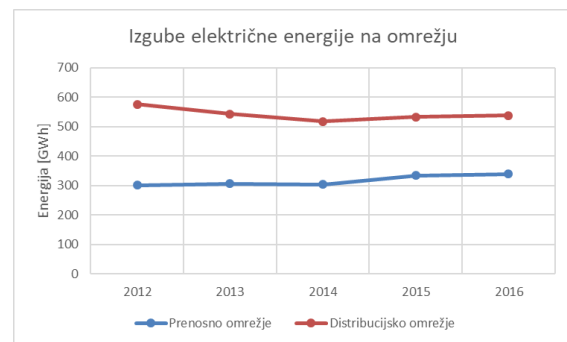
Distribucijska podjetja so rezultat iz tega naslova seveda v največji meri uporabila za

prepotrebne investicije v omrežje, ki so nujne za uporabnike, prebivalstvo in gospodarstvo.

Pisec ponovno polemizira z načinom regulacije, za katerega priznava, da ga ne razume. Ne da bi se spuščali v to, koliko je slednje opazno ne le v tem, ampak tudi v drugih delih njegovega pisanja, pogledjmo, kako je torej z izgubami v prenosnem in distribucijskem omrežju.

Vsakomur dostopni podatki, ki so objavljeni na portalu Energetika⁵, jasno kažejo, da so se na primer v obdobju od leta 2012 do leta 2016 izgube v prenosnem omrežju povečale za 12 %.

V istem obdobju pa so se v distribucijskem omrežju izgube zmanjšale za 7 %.

Slika 1: Izgube električne energije na omrežju. Vir: Bilanca električne energije na javnem omrežju, Slovenija, mesečno; Portal Energetika

Podatki za prvih devet mesecev (podatki na portalu Energetika so v času pisanja tega besedila na voljo le za devetmesečje) pa kažejo, da so v letu 2017 izgube v prenosnem omrežju dosegle celo najvišjo vrednost v zadnjih šestih letih.

Vsekakor je smiselno vlagati napore v to, da bi še bolj obvladovali izgube v omrežju.

Seveda ne bi želeli dvomiti v dosedanje napore na tem področju. Štejejo pa dejstva.

Poglejmo še enkrat, kako je s tem v letu 2017. Kot je razvidno iz razvojnega načrta ELESa, so za leto 2017 predvidene celoletne izgube prenosnega omrežja v vrednostih med 251 GWh in 259 GWh.

⁵ Republika Slovenija, Ministrstvo za infrastrukturo, Portal Energetika, Statistika, Bilanca električne

energije na javnem omrežju, Slovenija, mesečno, <http://www.energetika-portal.si/statistika/>

Podatki iz portala Energetika pa kažejo, da so celoletno načrtovano vrednost izgub presegle že konec septembra, torej po komaj devetih mesecih.

Vsaj tako pomembno kot razpredanje o razlikah med dejanskimi in priznanimi izgubami, je morebiti ugotavljanje, kako se lahko zgodi, da se že prvo leto uresničevanja desetletnega razvojnega načrta tako močno zgreši z oceno povsem tehničnih parametrov.

Primerjava ROE

Ne da bi bilo to posebej pojasnjeno, se pisanje pri primerjavah med EDP in ELESom med mnogimi razpoložljivimi kazalniki osredotoča najprej na dobičkonosnost kapitala (ROE). V primerjave vključi še enega od EDP.

Pa pogledjmo podatke malo podrobneje.

Pisec navaja, da je za primerjavo nekoliko priredil dejanske rezultate. Če za trenutek odmislimo spornost takšnega početja, se izkaže, da je od leta 2012 do leta 2016 ELES poslabšal celo prirejeni ROA za skoraj dve tretjini, obravnavan EDP pa je (neprirejeni) ROA izboljšal za skoraj dve tretjini.

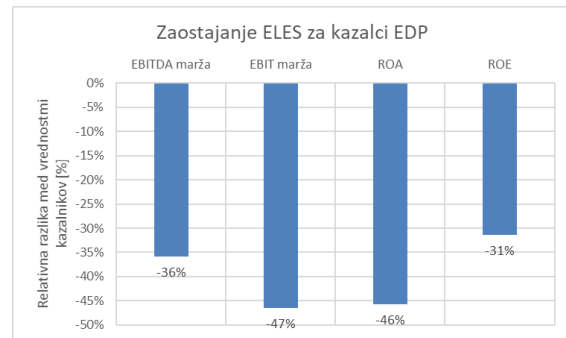
Kar petim verzijam izračuna dobičkonosnosti kapitala za ELES navkljub, vse kažejo na zelo zaskrbljujoč trend zniževanja. Skrbni upravljevec kapitalskih naložb bi lahko bil ob takšnem trendu upravičeno zaskrbljen.

Tudi s tem razdelkom pisec ni dokazal svojih trditev, ampak jih je kvečjemu še bolj omajal.

Primerjave več kazalnikov

Za celovitejšo sliko pogledjmo še druge kazalnike. Izkaže se, da razlike med EDP in ELESom niso samo pri kazalniku ROE. V letu 2016 na primer so pri kazalniku ROE razlike še najmanjše.

Večje razlike med EDP in ELESom so pri kazalnikih EBITDA marža, ROA in EBIT marža. Pri teh kazalnikih dosega ELES kar med 36 % in 47 % nižje vrednosti kot EDP.

Slika 2: Relativna razlika med vrednostmi kazalnikov EBITDA marža, EBIT marža, ROA in ROE med EDP in ELESom v letu 2016. Vrednosti za EDP predstavljajo agregirane vrednosti posameznih družb. Vir podatkov: Letna poročila družb.

Tudi to očitno dokazuje neutemeljenost piščevih navedb.

Prihodki usredstvenih lastnih proizvodov in storitev

Že v uvodnih pojasnilih pisec izraža pričakovanje, da bi njegovo pisanje služilo kot nekakšno dokazilo v zahtevah do Agencije za energijo glede preverbe metodologije in vrednotenja usredstvenih lastnih proizvodov in storitev, še posebej v enem od EDP.

Nekakšne piščeve zahteve (?) do Agencije glede preverbe metodologije in vrednotenja usredstvenih lastnih proizvodov in storitev predvsem pri enem od EDP, seveda presegajo njegove pristojnosti.

Kot gotovo ve, je za poslovanje družbe odgovorno poslovodstvo, ki v tej zvezi tudi sprejema potrebne odločitve. V skladu z veljavno zakonodajo je presoja pravilnosti letih v domeni poslovodstva, pooblaščenih zunanjih revizorjev in organov nadzora, gotovo pa ne poslovodstev drugih nepovezanih družb.

Usredstveni lastni proizvodi in storitve (investicije v lastni režiji) se v EDP, vsekakor tudi v družbi, ki je piščeva pogosta tarča, izvajajo v okviru tržne dejavnosti, kar lahko vsak preveri v podbilancah posameznih računovodskih izkazov.

Tako ustvarjeni prihodki so popolnoma skladni z določili Slovenskih računovodskih standardov, posebej še SRS 1.12 in SRS 15.11.

Usredstveni lastni proizvodi in storitve so v posameznih EDP dosledno spremljani in ovrednoteni na način, kot to določajo strokovna pravila. Vrednotenje le-teh tudi vsako leto posebej preverjajo pooblaščenji zunanji revizorji, ki so tudi pristojni za tovrstne preveritve.

Pisec za obdobje od leta 2011 do leta 2016 izračunava celo korelacijske koeficiente, s katerimi skuša pokazati, da bi naj za omenjeno obdobje obstajala »visoka/močna« povezanost med prihodki od usredstvenih lastnih proizvodov in storitev ter čistim poslovnim izidom.

Pri tem pozablja elementarno in zelo pomembno dejstvo, da koeficient še ne pomeni, da en parameter tudi dejansko vpliva na drugega. Ni dovolj zgolj poznati številke, potrebno jih je tudi razumeti.

Za objektivno analizo bi si pisec lahko prihranil trud za izračunavanje in tabeliranje korelacijskih koeficientov, če bi le pogledal nekoliko širše. Že analiza nekoliko daljšega obdobja namreč pokaže drugačno sliko.

V EDP so bili usredstveni lastni proizvodi in storitve leta 2016 približno enaki kot leta 2008, čisti poslovni izid pa se je v istem obdobju povečal za kar več kot deset krat.

Slika 3: Prihodki od usredstvenih lastnih proizvodov in čisti poslovni izid EDP v obdobju od leta 2007 do leta 2016. Vrednosti za EDP predstavljajo agregirane vrednosti posameznih družb. Vir: Letna poročila družb.

Ob vsem (nepotrebnem) računanju pisec kar vehementno problematizira prihodke usredstvenih lastnih proizvodov in storitev. Hkrati pa spregleda očitno dejstvo, da v

obravnava obdobju ni prišlo do povečanja prihodkov od usredstvenih lastnih proizvodov in storitev le v večini EDP, ampak, glej ga zlomka, tudi pri ELESu.

V EDP so se prihodki od usredstvenih lastnih proizvodov in storitev v celoti namreč povečali za 19 %, v ELESu pa za 32 %.

Slika 4: Prihodki od usredstvenih lastnih proizvodov in čisti poslovni izid ELESa v obdobju od leta 2007 do leta 2016. Vir: Letna poročila družbe ELES.

Pisec je bil že nekajkrat poučen, da je pri obravnavanju prihodkov od usredstvenih lastnih proizvodov in storitev potrebno upoštevati tudi z njimi povezane stroške.

Kljub temu iz neznanih razlogov še kar naprej ponavlja vedno isto resno strokovno napako, kot na primer tudi v prilogi 5, ko navaja »čisti poslovni izid brez usred. Lastnih p in s«. Očitno povsem nestrokovno ga izračuna tako, da od čistega poslovnega izida kar odšteje prihodke od usredstvenih lastnih proizvodov in storitev, ne da bi upošteval tudi z njimi povezane stroške.

Piscu bi zato želeli ponovno vpljudno pojasniti, da imajo prihodki od usredstvenih lastnih proizvodov in storitev na drugi strani tudi stroške za izvajanje investicij v lastni režiji. Prihodki od usredstvenih lastnih proizvodov in storitev ne vplivajo na čisti poslovni izid, saj so z njimi pokriti le vsi stroški povezani z usredstvenimi lastnimi proizvodi in storitvami.

Pri vrednotenju postavk investicij v lastni režiji uporabljajo posamezni EDP metodo polne lastne cene. Lastna cena, na podlagi katere se evidentirajo v družbah zgrajena osnovna sredstva, ne vsebuje dobička, za katerega je

povečana lastna cena izdelavne ure, ki jo obračunajo na trgu za istovrstno storitev. Pripisani posredni stroški zajemajo del stroškov izdelavne režije in del stroškov skupnih služb.

Kakšen je torej odgovor na vprašanje iz naslova razdelka 2.8, torej, ali so lahko prihodki usredstvenih lastnih proizvodov in storitev morebiti nekakšen »vzvod za povečevanje čistega poslovnega izida«?

Jasen odgovor je: Ne, ne morejo biti. Prihodkov namreč ni in ne more biti, če na drugi strani ne nastajajo stroški, ki so do teh prihodkov privedli. Prihodki iz naslova usredstvenih lastnih proizvodov in storitev tako pokrivajo samo stroške, ki so nastali pri ustvarjanju teh proizvodov in storitev, kar pomeni, da ni nobenega učinka na poslovni izid.

Tudi v omenjenem primeru namreč velja:

$$1 - 1 = 0$$

Nekakšni izračuni, kjer so kot vir navedeni interni izračuni ELESa in so predstavljeni tudi v prilogi, verjetno odražajo samo pomanjkanje strokovnega znanja, morebiti tudi elementarne logike.

Ker smo že pri prilogah, naj omenimo še eno izmed mnogih strokovnih napak. V prilogi 3 se za enega od EDP navaja nekakšen prihodek za uporabo distribucijskega omrežja.

Vljudno bi želeli pojasniti, da posamezne EDP ne izkazujejo prihodkov od uporabe distribucijskega omrežja. V skladu z Energetskim zakonom EZ-1 in s pogodbo s SODO so namreč upravičene do najemnine in plačila storitev za SODO.

Nadzorovani stroški delovanja in vzdrževanja

Na več mestih se v pisanju problematizira ravnanje Agencije in se ji ponekod tudi pripisuje ravnanje v nasprotju s postavljenimi

pravili. Tako je tudi pri delu pisanja, ki govori o nadzorovanih stroških delovanja in vzdrževanja (v nadaljevanju NSDV).

Odgovor je seveda jasen. Agencija za energijo se v tem primeru svojih pravil drži, prav tako EDP. Isto seveda sicer vljudno priporočamo tudi vsem drugim.

Prihodki od usredstvenih lastnih proizvodov in storitev in z njimi povezani stroški bremenijo v pisanju omenjenem EDP izključno neregulirano dejavnost in niso povezani z nadzorovanimi stroški regulirane dejavnosti, zato jih Agencija v skladu z veljavnim Aktom tudi ne upošteva pri določitvi regulacije, kjer so osnova samo stroški regulirane dejavnosti.

Tudi ELES v svojem letnem poročilu navaja, da izvaja regulirano in neregulirano dejavnost. Investicije v lastni režiji izvaja v okviru regulirane dejavnosti. Ker regulacija stroškov in prihodkov iz tega naslova ne priznava, mu Agencija od vseh stroškov regulirane dejavnosti le-te odšteva.

Očitno torej izkazovanje izvajanja investicij v lastni režiji v regulirani ali neregulirani dejavnosti nima vpliva na določanje regulativnega okvirja oziroma obseg NSDV.

Harmonizacija stroškov

V besedilu je govora o marsičem. Ker je stroškom namenjene nenavadno malo pozornosti, bi želeli nekoliko osvežiti spomin z nekaterimi ugotovitvami iz analize⁶, ki jo je pripravil GIZ distribucije električne energije septembra 2017.

Javno dostopni podatki kažejo, da so EDP v obdobju od leta 2011 do leta 2016 zmanjšali stroške storitev, materiala (brez upoštevanja stroškov izgub v letih 2011 do 2015) in druge poslovne odhodke za 10 % oziroma 8,5 milijona evrov.

---

⁶ Prihranki pri stroških delovanja omrežne elektroenergetike, GIZ distribucije električne energije, Maribor, september 2017.

Podatki za obdobje od leta 2011 do leta 2016 izkazujejo naslednje spremembe:

- OPEX stroški so v EDP povečali za 4 %, v ELESu pa za 20 %,
- število zaposlenih se je v EDP zmanjšalo za 2,6 %, v ELESu pa povečalo za 6,8 %,
- EBIT se je v EDP povečal za 107 %, v ELESu pa za 37 %.

Analiza je tudi pokazala, da bi harmonizacija posameznih stroškovnih pozicij pri sistemskem in distribucijskem operaterju morda lahko pomenila letne prihranke v višini preko šest milijonov evrov.

S tem bi se ELES morda tudi lahko bolj približal vrednostim kazalcev, ki jih sicer dosegajo EDP. Seveda pa je pri vsem potrebno upoštevati tudi specifični položaj posameznih družb.

Primerjava daljnovodov

Mestoma precej nesistematično in tudi neurejeno pisanje vsebuje vrsto kar od nekod priletelih, *copy-paste* navedb. Tak je na primer odstavek in tabela 9, ki se nanašata na primerjavo »povprečnega investicijskega izdatka za 1 km dvosistemskega 110 kV daljnovoda«.

Navedeno je, da bi naj bil »investicijski izdatek« dvosistemskega visokonapetostnega daljnovoda Murska Sobota-Mačkovci, ki ga je zgradil eden od EDP, 23 % višji od prav tako dvosistemskega visokonapetostnega daljnovoda Beričevo-Trbovlje, ki ga je zgradil ELES.

Navedba je zavajajoča že zato, ker je kot »investicijski izdatek« oziroma »povprečno investicijsko vrednost na km« naveden samo del celotne investicijske vrednosti.

Razloga za razliko v stroških gradnje, kot pisec poimenuje od investicijske vrednosti odštete

stroške, ki se nanašajo na »upravna/lastniška razmerja«, sta vsaj dva in sicer število stojnih mest ter zahtevnost terena.

Slika 5: Steber je pomemben del daljnovoda. Vir: Arhiv Elektro Maribor.

Ni povsem jasno, kako se lahko pri primerjavi stroškov gradnje daljnovodov spregleda stebre.

Podatki kažejo, da ima daljnovod Murska Sobota-Mačkovci kar 20 % več stojnih mest na enoto dolžine, kot daljnovod Beričevo-Trbovlje. Slednji ima na 38,2 km dolžine namreč 149 stojnih mest⁷, daljnovod Murska Sobota-Mačkovci pa ima na dolžini 13,5 km 63 stojnih mest.

Strošek gradnje pa je pomembno odvisen od števila stebrov. Do vsakega je potrebno zagotoviti dostop, zgraditi temelje ter postaviti jekleno konstrukcijo z vso opremo.

Primerjava stroškov gradnje na število stojnih mest pokaže, da je razlika med daljnovodom

⁷ Strgar-Pečenko, E.; Majcen, J.; Milhar, F.; Zima, N.; Izkušnje in problematika gradnje novega daljnovoda DV 2x110 kV Beričevo-Trbovlje, 11. konferenca slovenskih elektroenergetikov, Laško 2013, CIGRÉ

ŠK B2-18, http://www.cigre-cired.si/Images/files/documents/11_konferenca_Lasko_2013/2013-CIGRE-B2-18.pdf

Murska Sobota-Mačkovci in daljnovodom Beričevo-Trbovlje manjša od 3 %. Ta razlika je povezana tudi z značilnostmi terena in obsegom potrebnega materiala.

Eno je namreč gradnja temeljev na močvirnatem terenu, drugo pa na čvrstih tleh. Temelji daljnovoda med Mursko Soboto in Mačkovci so na primer tudi zaradi prisotnosti podtalnice približno 100 % večji kot na terenih brez podtalnice.

Daljnovod Murska Sobota-Mačkovci ima približno 20 % več stebrov/km kot daljnovod Beričevo-Trbovlje, pa tudi dobre 3 % več jekla/steber.

Poraba jekla je odvisna od projektne rešitve, ki jo definirajo soglasjedajalci in projektant. Ta je bil isti pri obeh daljnovodih.

Ker naslov tabele že najavlja primerjavo investicijskega izdatka na dolžino daljnovoda, pogledjmo še celotne investicijske stroške.

Če torej celotno investicijsko vrednost delimo z dolžino daljnovoda, izračun pokaže, je bil dvosistemski visokonapetostni daljnovod Beričevo-Trbovlje, kjer je bil investitor ELES, za 16 % dražji od daljnovoda Murska Sobota-Mačkovci, kjer je bil investitor eden od EDP.

Če pa celotno investicijsko vrednost delimo s številom stojnih mest, se izkaže, da je bil ELESov daljnovod Beričevo-Trbovlje kar za 39 % dražji od daljnovoda Murska Sobota-Mačkovci, katerega investitor je bil eden od EDP.

Očitno pisanje na zanimiv način kaže, kako lahko spregledani podatki precej prepričljivo ovržejo navedbe, s čemer se izkaže prav nasprotno od tega, kar se sicer tako vehementno trdi.

Še to. V pisanju je navedeno, da je ELES zgradil daljnovod na podlagi javnega razpisa z zunanji izvajalci, EDP pa v kombinaciji.

Za razliko od morda ELESa so posamezni EDP res vzpostavili lastne potenciale, ki omogočajo učinkovito izvajanje investicij tudi v lastni režiji.

Tudi omenjen EDP ima sposobne in angažirane sodelavce različnih izobrazbenih stopenj in strokovnih profilov, ki to znajo narediti, zato je lahko bil del investicije izveden z lastnimi potenciali, del pa z na javnem razpisu izbranimi izvajalci. Zato je bilo tudi tveganje za izvedbo bistveno manjše.

Investicijska vlaganja

Pisanje problematizira navedbo, da beležijo EDP »naraščajoča investicijska vlaganja v razvoj, drugje pa precej manj od tega, čeprav tako prve kot druge opravljajo regulirano dejavnost, ki se financira iz omrežnine. Družbe, ki poslujejo z boljšimi rezultati, manjšimi tveganji in večjo skrbjo za razvoj, pomenijo večjo varnost za uporabnike, zaposlene in družbenike.«

Ponovno domnevamo, da zadnji stavek verjetno ne more biti sporen. V prvem stavku pa družba, ki jo vodi, sicer ni izrecno omenjena. V navedbi jo je pisec prepoznal kar sam.

Poglejmo, ali upravičeno.

Dosedanja vlaganja

V obdobju od leta 2007 do leta 2016 so EDP realizirali investicijska vlaganja v višini 1,11 milijarde evrov, ELES pa v višini približno 0,47 milijarde evrov.

Tako za ELES kot EDP podatki kažejo, da so imela leta 2016 manjši obseg investicijskih vlaganj kot na primer leta 2007. V EDP so se v omenjenem obdobju investicijska vlaganja zmanjšala za 14 % (izjema je prav tisti EDP, ki ga pisec pogosto obravnava, saj je v obravnavanem obdobju povečal vlaganja za 5 %), v ELESu pa so se zmanjšala celo za 48 %.

Razlika v trendu in obsegu je izrazitejša v zadnjih letih. Po letu 2012 so se v EDP investicijska vlaganja povečala za 26 %, v ELESu pa zmanjšala kar za 49 %. Tudi če bi pri ELESu kot izhodišče uporabili leto 2011, gre še vedno za zmanjšanje za 8 %.

Slika 6: Realizirana investicijska vlaganja EDP in ELESa v obdobju od leta 2007 do leta 2016. Vrednosti za EDP predstavljajo agregirane vrednosti posameznih družb. Vir: Letna poročila družb.

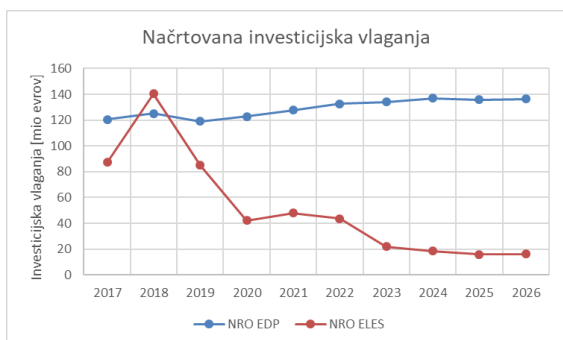
EDP torej v zadnjem obdobju res beležijo naraščajočo investicijsko dejavnost, v ELESu pa je ta, vsaj vrednostno, v obravnavanem obdobju, očitno usihala.

Desetletni načrti razvoja omrežja

Poglejmo še načrtovana vlaganja.

Zaradi močnih nihanj višine investicijskih vlaganj pri ELESu, na primer v letu 2012 ali pa v načrtu za leto 2018, ki jih je verjetno pripisati posameznim večjim projektom, je morebiti bolj poveden kumulativni prikaz investicijskih vlaganj.

Poglejmo na investicijska vlaganja torej tudi s kumulativnega vidika.

Slika 7: Načrtovana investicijska vlaganja EDP in ELESu v obdobju od leta 2017 do leta 2026. Vrednosti za EDP predstavljajo agregirane vrednosti posameznih družb. Vir: Načrti razvoja omrežja za obdobje 2017-2026.

Za obdobje od leta 2017 do leta 2026 načrtujejo EDP investicijska vlaganja v višini 1,29 milijarde evrov, kar je 16,6 % več kot v obdobju od leta 2007 do leta 2017. ELES pa načrtuje 0,52 milijarde evrov investicijskih

vlaganj, kar je le 1,1 % več kot v minulem obdobju.

Pri EDP gre očitno za kontinuiran in naraščajoč investicijski cikel, pri ELESu pa za vse kaj drugega. Kako lahko pisec to spregleda?

Razvojna naravnost

Ko se v pisanju na podlagi razmerja med vlaganji v rekonstrukcije in pametna omrežja sklepa na razvojno naravnost, se seveda zbuja utemeljen dvom v presoje in razumevanje razmer v elektrodistribuciji.

Dejstvo je, da so pametna omrežja gotovo zelo pomembna, vendar robustna niso nič manj. Spreminjajoče se klimatske razmere in vse pogostejši izredni vremenski pojavi to prepričljivo dokazujejo.

Samo za primer navajamo, da je bilo na območju Severovzhodne Slovenije v letu 2014, ki ga je zaznamoval katastrofalni žledolom, 14 dni iz izrednimi vremenskimi razmerami, v letu 2017, ki pa ga je zaznamoval katastrofalni vetrolom, pa kar 27.

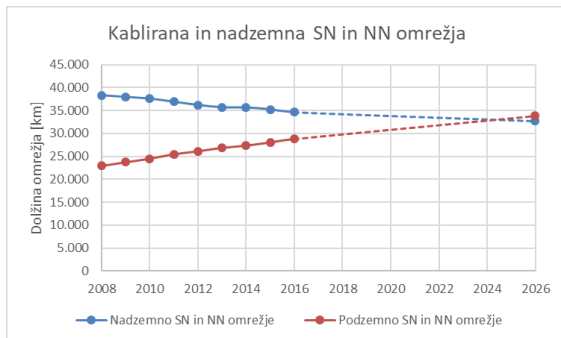
Tudi zato je robustnost omrežij vsekakor izjemno pomembna. To je na primer v času žledoloma 2014 ali pa vetroloma 2017 gotovo opazil tudi pisec, saj so bili poškodovani tudi prenosni visokonapetostni daljnovodi.

Težke poškodbe distribucijskega in prenosnega omrežja so vse pogostejše.

Decembra leta 2017 na primer, zaradi poškodovanega prenosnega daljnovoda v Dravski dolini, ELES kar nekaj dni ni bil sposoben zagotavljati oskrbe ene od distribucijskih razdelilno transformatorskih postaj (v nadaljevanju RTP). Oskrbo uporabnikov je zato namesto ELESa vzpostavil eden od EDP po distribucijskem omrežju. Zaradi zahtevne sanacije je ta RTP še vedno, že več kot dva meseca, napajana zgolj radialno.

Pred časom sta bila zaradi poškodbe stebra v prenosnem omrežju kar dva distribucijska RTP več kot dve leti napajana zgolj radialno.

EDP robustnost povečujejo, v prihodnje jo bodo za stabilno oskrbo uporabnikov morala še bolj.

Slika 8: Kablrana in nadzemna srednjenapetostna (SN) in nizkonapetostna (NN) omrežja v Sloveniji v obdobju od leta 2008 do leta 2016 ter projekcija za leto 2026 iz načrta razvoja omrežja za obdobje 2017-2026. Predstavljene so agregirane vrednosti posameznih družb. Vir: Načrti razvoja omrežja za obdobje 2017-2026.

V kolikor bosta pristojni ministrstvi s podzakonskimi akti storili, kar je potrebno, bo tudi na srednjenapetostnem nivoju moč pomembno zmanjšati ranljivost omrežja in s tem povečati zanesljivost oskrbe z električno energijo, kar je še posebej pomembno v času vse bolj intenzivnega razogljičenja ogrevanja in mobilnosti. Za to je poleg ostalega potreben tudi ustrezní okvir predpisov.

Še to. Če se kar na podlagi deleža za pametna omrežja predvidenih sredstev sklepa na razvojno naravnost posameznih EDP, se pri tem zanemarjajo dejanske razmere in dosedanji vložki.

Če ima na primer neka družba že dve tretjini uporabnikov vključenih v sistem naprednega merjenja, bo gotovo v naslednjem obdobju potrebovala ustrezno manj sredstev za ta namen kot družba, kjer je ta delež manjši.

Daljinsko merjenje

Kot že omenjeno, se pisanje nekajkrat, morebiti bolj iz emocionalnih kot racionalnih vzgibov, osredotoča na enega izmed EDP. Tako je tudi v delu pisanja, ki se nanaša na daljinsko merjenje in zagotavljanje podatkov.

Seveda je potrebno pojasniti, da tudi pri naprednih merilnih sistemih lahko pride do

tega, da določen čas daljinsko merjenje na kakšnem merilnem mestu ni zagotovljeno. Statistika kaže, da se to zgodi v bistveno manj kot enem odstotku primerov. Vzroki za to pa so največkrat lokalne motnje, ki jih povzročajo neskladne naprave pri uporabnikih.

EDP zato za uspešno uvajanje naprednih merilnih sistemov (v nadaljevanju NMS) z uporabo PLC tehnologij v frekvenčnem pasu CENELEC A intenzivno spremljajo, odkrivajo in odpravljajo vzroke komunikacijskih težav.

Sam pametni števec, v kolikor ni vključen v NMS, seveda še ne pomeni daljinskega odčitavanja. Pogoji za vključitev pametnih števcov v NMS je vgrajen podatkovni zbirnik v transformatorsko postajo in s sistemskimi števci opremljena večina merilnih mest, ki jih napaja ta transformatorska postaja. Takšen način uvedbe NMS je enak v vseh EDP, zato so piščeve drugačne navedbe seveda neutemeljene.

V skladu z Uredbo o ukrepih in postopkih za uvedbo in povezljivost naprednih merilnih sistemov električne energije bodo v sistem naprednega merjenja najkasneje do konca leta 2025 vključena vsa merilna mesta v Sloveniji.

Zaradi uspešno pridobljenih kohezijskih sredstev, pri čemer je tudi aktivno sodelovalo Ministrstvo za infrastrukturo in zaradi precejšnjega angažmaja posameznih EDP tudi v okviru GIZ distribucije električne energije, se bo to zelo verjetno zgodilo že prej.

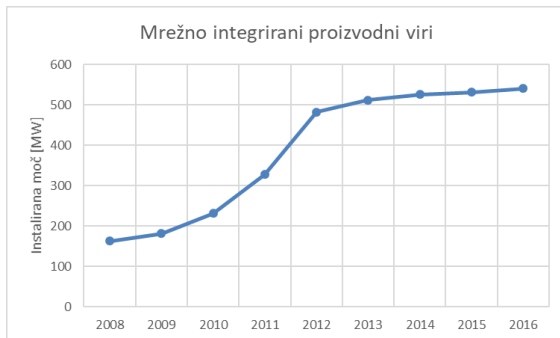
Izgradnja sistema naprednega merjenja je za EDP, še posebej pa za uporabnike distribucijskega omrežja električne energije in za širše družbeno okolje, izjemnega pomena, tudi zato, ker bo uporabnikom omogočeno prilagajanje odjema, še posebej z uporabo naprednih tarifnih sistemov.

Razpršeni viri

EDP, ki ga pisanje ves čas omenja, ima največji delež mrežno integriranih razpršenih virov, pa tudi nadpovprečni delež v daljinsko merjenje vključenih uporabnikov in kabliranega omrežja,

za kar je bil potreben velik angažma vseh sodelujočih.

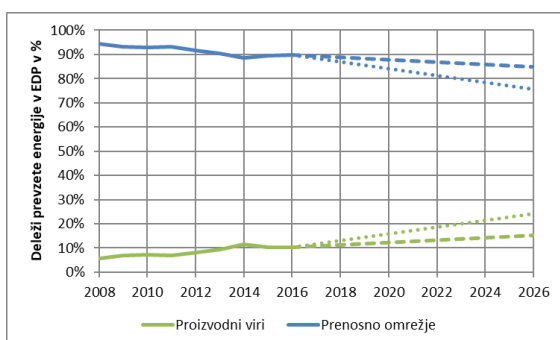
Razen v primeru kakšne lokalne tehnične težave, zagotavljajo EDP podatke o proizvodnji iz razpršenih virov na dogovorjen način in sicer pravočasno oziroma v predvidenih rokih.

Slika 9: Instalirana moč v slovensko elektrodistribucijsko omrežje integriranih proizvodnih virov v obdobju od leta 2008 do leta 2016. Vir: Podatki EDP.

Mrežna integracija razpršenih proizvodnih virov ima večplastne učinke. Med drugim lahko negativno vplivajo na kakovost napetosti in zanesljivost obratovanja omrežja. Zato so ob tem potrebna dodatna vlaganja v obstoječo elektrodistribucijsko infrastrukturo ter dodatni ukrepi in aktivnosti pri njihovem vključevanju v omrežje in spremljanju obratovanja.

Intenzivnost mrežne integracije razpršenih proizvodnih virov se med posameznimi EDP nekoliko razlikuje. Največ teh mrežno integriranih virov je na območju Severovzhodne Slovenije.

Slika 10: Deleži prevzete energije v distribucijskem omrežju od leta 2008 do leta 2016 ter projekcija za obdobje od leta 2017 do 2026. Vir: Letna poročila EDP in načrt razvoja omrežja ELES za obdobje 2017-2026.

Distribucijski proizvodni viri pomembno spreminjajo razmere v omrežju. Pred leti je skoraj vsa v distribucijsko omrežje prevzeta energija izvirala iz prenosnega omrežja, sedaj pa je na letni ravni že desetina ali več lokalno prevzete energije.

Na posameznih območjih nekaterih EDP pa prevzem od lokalnih proizvodnih virov že presega četrtno vse prevzete energije. Ta delež se bo z mrežno integracijo novih proizvodnih virov kvečjemu še povečeval.

Kadrovska politika

Problematiziranje zaposlovanja kadra, ki da ima »nižjo izobrazbo od višje«, v pisanju ponovno nekoliko arogantno kaže na verjetno pomanjkljivo poznavanje zadev.

Zaposlovanje univerzitetno izobraženih kadrov je za vsako družbo gotovo zelo pomembno, vsaj v elektrodistribuciji pa je vsekakor pomembno tudi zaposlovanje elektromonterjev, ki tvorijo udarno terensko operativno moč distribucije, še kako pomembno za dobro obratovanje omrežja. Podcenjevanje, kot ga je razbrati iz pisanja, vsekakor tudi iz omenjenega razloga ni primerno.

Upoštevati je potrebno tudi to, da je struktura zaposlenih lahko odvisna tudi od obsega outsourcinga. Družbe se o njem odločajo samostojno na podlagi dejanskih možnosti, potreb in ciljev.

Posamezni EDP krepijo svoje operativne potenciale tudi z usposabljanjem in formiranjem svojih produkcijskih ekip.

Tudi ELES ima verjetno svojo politiko glede outsourcinga in verjetno ima svoje razloge za to, s kom in na podlagi kakšnih vezi pri storitvah sodeluje.

Morebiti pa bi bilo pri tem potrebno izhajati tudi iz potreb dejavnosti. Če se na primer izkaže, da bi zaradi težav z javnim naročanjem lahko prišlo do velikih zamikov pri sanaciji poškodovanega omrežja, kar bi lahko negativno vplivalo na zanesljivost oskrbe

prebivalstva in gospodarstva z električno energijo, bi morebiti kazalo razmisliti tudi o lastnem angažmaju.

Prav slednje je vodilo posamezne EDP pri odločitvi o že omenjeni krepitvi lastnih produkcijskih potencialov.

Dividendna politika

V razdelku 3.3 pisanje najprej polemizira z dividendno politiko države, nato pa posredno in neposredno še s politiko upravljavcev kapitalskih naložb države.

Tudi v tem delu pisec, verjetno nehote, s podatki pritrjuje, da so razlike med pristopoma upravljavcev kapitalskih naložb države.

Dividendna politika je seveda zelo pomembna tako za delničarje kot za družbe, še posebej pa za dejavnost, ki jo družba opravlja.

Spričo velikih investicijskih potreb slovenske elektroenergetike zaradi prehoda v nizkoogljično družbo, lahko dividendna politika pomembno prispeva k realizaciji za prebivalstvo in gospodarstvo tako pomembnega investicijskega cikla, povezanega z naložbami v elektroenergetska omrežja.

Stimuliranje uspehov

Razdelek 4 je najprej moč razumeti kot nekakšno priprošnjo za priznanje samonavedenih uspehov, zato se s tem v pričujočem besedilu ne moremo ukvarjati.

Pritisk na regulatorja?

Pisanje v četrtem razdelku pa je mogoče razumeti tudi kot nekaj pritisk na Agencijo. Spričo številnih neutemeljenih napadov na Agencijo za energijo, ki jih vsebuje pisanje, se namreč ni moč znebiti vtisa, da je namenjeno predvsem ustvarjanju nekakšnega pritiska na regulatorja za pridobitev morebitnih koristi.

Povečanje omrežnine?

Kot je bilo v pričujočem besedilu že pokazano, razvojni načrt prenosnega sistema, ki ga je za

obdobje 2017-2026 pripravil ELES, namreč vključuje pričakovanje za povečanje njim namenjenega deleža omrežnine in tudi povečanja omrežnine na sploh.

Objektivnost in nepristranskost

Seveda je vedno potrebno predstavljati korektne podatke in dobre argumente, hkrati pa se gotovo utemeljeno pričakuje objektivnost in nepristranskost pristojnih organov, zlasti pa odpornost na morebitne neutemeljene in nekorektne pritiske.

Zaključek

Pisec navaja željo, da bi njegovo pisanje lahko štelo kot nekakšno dokazilo. Da bi temu bilo tako, bi moralo biti vsaj na elementarni ravni strokovno, objektivno, celovito in s tem verodostojno.

Nedokazanost navedb

Kot smo pokazali, žal ni tako. Pisec svojih neprimernih in tudi mestoma nespoštljivih, pogosto arogantnih trditev ne uspe dokazati.

V skladu s korporativno kulturo seveda hvaležno sprejemamo utemeljene pripombe in predloge. Verjetno je tudi razumljivo, da vljudno zavračamo neutemeljene. To bi priporočali tudi piscu, še zlasti zato, ker v njegovem pisanju prvih ni bilo opaziti, morebiti zaradi obilja slednjih.

Predvsem pa bi pričakovali več zavzetosti za konstruktivno sodelovanje na podlagi medsebojnega spoštovanja.

Da ne bi bilo preobsežno, v pričujočem besedilu ni bilo moč zajeti vseh pripomb in komentarjev k vsaki neutemeljeni ali nesmiselni navedbi v pisanju, v katerem se sicer posredno ali neposredno, polemizira skoraj z vsemi deležniki, z EDP skupaj in posamezno, z upravljavcema kapitalskih naložb države, z regulatorjem in tudi z vlado, pri čemer v ospredju večinoma niso relevantni argumenti.

Po nekoliko bombastičnem naslovu »Pojasnila z dokazili o neustreznih oz. neresničnih

navedbah GIZ elektrodistribucije» se izkaže, da mestoma precej neurejeno, deloma zmedeno, večkrat pomanjkljivo argumentirano in mestoma tudi nestrokovno pisanje ne dokaže, kaj bi naj bilo neustrezno ali celo neresnično, temveč kvečjemu, kaj je piscu morebiti nevšečno.

Po skrbnem, četudi zaradi številnih nesmislov napornemu branju, se ni moč znebiti vtisa, da je pisanje namenjeno:

- ustvarjanju vtisa v javnosti z nenehnim ponavljanjem sicer že demantiranih navedb (morebiti upajoč, da lahko pogostnost ponavljanja neutemeljene navedbe prispeva k njenemu postopnemu sprejetju) in
- izvajanju pritiska na regulatorja za morebitno pridobitev koristi v pripravljajoči se regulaciji za naslednje regulativno obdobje (prav regulator je namreč najpogostejša tarča pisanja in regulatorju je namenjen tudi zadnji stavek v pisanju).

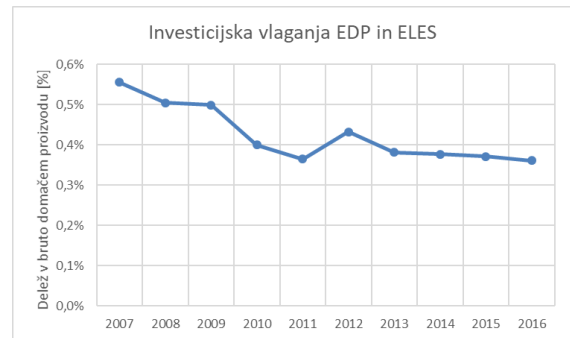
Povzemimo torej na kratko.

Svojih trditev pisec ni uspel dokazati, je pa precej jasno izkazal svoj namen. Arogantnost, vehementnost in neprimernost pisanja so vsekakor obžalovanja vredni.

Pisanje, ki ga pisec predstavlja kot »konkreten odgovor na populistično, vsebinsko netočno navajanje števil, sklepov in tez« tako hote ali nehote predstavlja prav to, zato te navedbe prijazno vračamo pošiljatelju.

Pomen sodelovanja

Zgolj v ilustracijo navajamo, da je leta 2016 delež investicijskih vlaganj EDP in ELESa v bruto domačem proizvodu dosegel najnižjo vrednost po letu 2007.

Slika 11: Delež investicijskih vlaganj EDP in ELESa v bruto domačem proizvodu v obdobju od leta 2007 do leta 2016. Vir: letna poročila družb in Statistični urad Republike Slovenije.

Elektroenergetika ni peskovnik. Je pred velikimi izzivi.

Upoštevati je potrebno, da se pomen in vloga tako distribucije električne energije kot tudi prenosa, z vse aktivnejšo vlogo uporabnika, vključno z vedno večjim deležem mrežno integriranih naprav in virov, pomembno spreminjata.

Prepričani smo, da je tudi o najbolj zahtevnih vprašanih potrebno voditi strpno in vsekakor argumentirano razpravo.

Korektno sodelovanje vseh deležnikov je pri tem zelo pomembno.

Skupaj je potrebno postoriti več zaradi skupne odgovornosti za to, da bi omogočili prehod v nizkoogljično družbo.

Ker so bile pripombe na gradivo o Energetskem konceptu Slovenije omenjene kot povod za pisanje, bi želeli ponovno poudariti, da je zaradi odgovornosti za razvoj, po našem čvrstem prepričanju stroka vsekakor dolžna aktivno sodelovati tudi v javni razpravi o nacionalnih strateških dokumentih in zakonodaji.

Distribucijska podjetja so sodelovala in bodo sodelovala tudi v prihodnje.

Maribor, februar 2018